

УРОК 48. ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКА РЕСПУБЛІКА (ПАР)

Очікувані результати НПД: учні виявляють та характеризують основні чинники, що визначають місце країни в міжнародному поділі праці, виявляють особливості системи розселення та структури економіки ПАР, складають комплексну економіко-географічну характеристику.

Розвивальна та виховна мета: вдосконалювати уміння аналізувати, будувати припущення, робити висновки 4; виховувати самостійність, уважність, відповідальність.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Обладнання: підручники, атласи, політична карта Африки, фізична карта Африки.

Опорні та базові поняття: переселенська країна, ВВП, промисловість, сфера послуг, сільське господарство, транспорт, зовнішньоекономічні зв'язки.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Найбільш економічно розвинутою державою африканського континенту є Південно-Африканська Республіка. Іноді ПАР називають «Райдужною країною», маючи на увазі її національне різноманіття її суспільства. «Різні люди об'єднуються» — саме так звучить девіз цієї незвичайної держави. Ця фраза як не можна краще розкриває історію і сутність країни під назвою Південна Африканська Республіка. Південна Африка — єдина держава «чорного континенту», що входить до складу G20. Сьогодні ви дізнаєтеся, які чинники забезпечили ПАР економічне лідерство в регіоні.

Повідомлення теми, цілей і завдань уроку

III. АКТУАЛІЗАЦІЯ ЧУТТЄВОГО ДОСВІДУ Й ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ

Пригадайте особливості відкриття та освоєння південноафриканських земель.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. «Візитна картка»

Офіційна назва — Південно-Африканська Республіка. Площа — 1,2 млн км². Населення — 56,1 млн осіб (2018 р.). Столиця — Преторія (адміністративна), Кейптаун (законодавча), Блумфонтейн (судова). Індустріально-аграрна країна. Парламентська унітарна республіка с елементами федералізму (9 провінцій).

2. ЕГП

Головні ознаки: на півдні Африки, у тропічних і субтропічних широтах Південної півкулі; межує з Намібією, Ботсваною, Зімбабве, Мозамбіком, Свазілендом; у східній частині країни анклав — Королівство Лесото; омивається водами Атлантичного та Індійського океанів (протяжність берегової лінії 2,8 тис. км).

Завдання. Порівняйте ЕГП ПАР та Єгипту. Зробіть відповідні висновки.

3. Природно-ресурсний потенціал

Переважають плоскогір'я, на південному сході — Драконові гори, на півдні — Капські. Вздовж узбережжя тягнеться вузька смуга прибережних низовин. Клімат тропічний та субтропічний, змінюється з висотою над рівнем моря. Нерівномірний розподіл опадів. Річки: Оранжева, Лімпопо, мережа зрошувальних каналів; брак водних ресурсів. Лісистість 7, 6 %. Переважають савани, напівпустелі. 56 видів мінеральної сировини: алмази, платина, золото, кам'яне вугілля, уранові, залізні, марганцеві руди, руди кольорових металів тощо. Багата природа та рекреаційні ресурси, 6 об'єктів Спадщини ЮНЕСКО.

Завдання. Знайдіть спільні й відмінні ознаки в природних умовах і ресурсах ПАР і Єгипту.

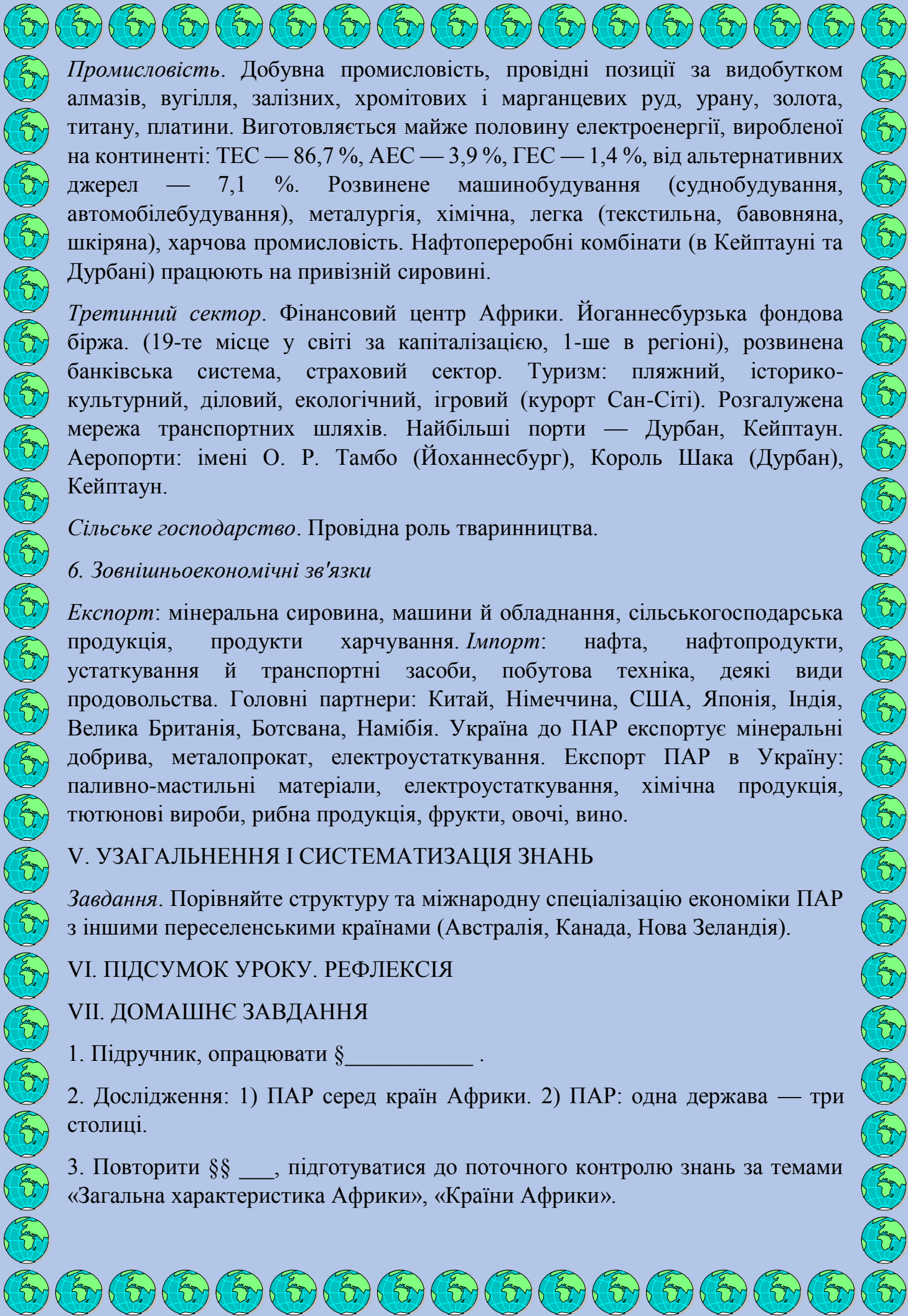
4. Населення

Природний приріст 10,8 ‰ — поступове скорочення. Середня густина населення 47 осіб/км², нерівномірний розподіл: найбільш густо населені внутрішні райони на північному сході, південне й південно-східне узбережжя океану. Строкатий етнічний склад: африканські народи (80,2 ‰), мулати й метиси 8,8 ‰, нащадки європейців, переважно голландців та британців (8,4 ‰), вихідці з Азії (2,5 ‰). Одинадцять державних мов — англійська, африкаанс, веда, зулу, коса та ін. Рівень урбанізації — 65,8 ‰, темп урбанізації 1,3 ‰ (2017 р). *Найбільші міста:* Йоганнесбург (4,4 млн), Кейптаун (3,7 млн), Дурбан (2,9 млн), Преторія (2,1 млн). Робоча сила — 22,2 млн. Структура зайнятості: сільське господарство — 4,6 ‰, промисловість — 23,5 ‰, сфера послуг — 71,9 ‰. Рівень безробіття (27,6 ‰), населення за межею бідності (16,6 ‰) (2017 р.).

5. Господарство

Країна «переселенського капіталізму», економіка має особливості, характерні як для розвинених країн (потужна обробна промисловість, висока частка сфери послуг), так і для країн, що розвиваються (висока питома вага добувних галузей, диспропорції в рівнях життя білого населення та чорної громади, безробіття). Загальний ВВП (за ПКС) — 757,3 млрд \$ (2017) — 30-те місце в світі, ВВП на душу населення — 13,4 тис. \$ — 114 місце. *Структура ВВП:* сільське господарство — 2,8 ‰, промисловість — 29,7 ‰, сфера послуг — 67,5 ‰. Найбільші економічні центри зосереджені на північному сході, південному й південно-східному узбережжі океану.

Промисловість. Добувна промисловість, провідні позиції за видобутком алмазів, вугілля, залізних, хромітових і марганцевих руд, урану, золота, титану, платини. Виготовляється майже половину електроенергії, виробленої на континенті: ТЕС — 86,7 %, АЕС — 3,9 %, ГЕС — 1,4 %, від альтернативних джерел — 7,1 %. Розвинене машинобудування (суднобудування, автомобілебудування), металургія, хімічна, легка (текстильна, бавовняна, шкіряна), харчова промисловість. Нафтопереробні комбінати (в Кейптауні та Дурбані) працюють на привізній сировині.

Третинний сектор. Фінансовий центр Африки. Йоганнесбурзька фондова біржа. (19-те місце у світі за капіталізацією, 1-ше в регіоні), розвинена банківська система, страховий сектор. Туризм: пляжний, історико-культурний, діловий, екологічний, ігровий (курорт Сан-Сіті). Розгалужена мережа транспортних шляхів. Найбільші порти — Дурбан, Кейптаун. Аеропорти: імені О. Р. Тамбо (Йоханнесбург), Король Шака (Дурбан), Кейптаун.

Сільське господарство. Провідна роль тваринництва.

6. Зовнішньоекономічні зв'язки

Експорт: мінеральна сировина, машини й обладнання, сільськогосподарська продукція, продукти харчування. *Імпорт:* нафта, нафтопродукти, устаткування й транспортні засоби, побутова техніка, деякі види продовольства. Головні партнери: Китай, Німеччина, США, Японія, Індія, Велика Британія, Ботсвана, Намібія. Україна до ПАР експортує мінеральні добрива, металопрокат, електроустаткування. Експорт ПАР в Україну: паливно-мастильні матеріали, електроустаткування, хімічна продукція, тютюнові вироби, рибна продукція, фрукти, овочі, вино.

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Завдання. Порівняйте структуру та міжнародну спеціалізацію економіки ПАР з іншими переселенськими країнами (Австралія, Канада, Нова Зеландія).

VI. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Підручник, опрацювати § _____ .
2. Дослідження: 1) ПАР серед країн Африки. 2) ПАР: одна держава — три столиці.
3. Повторити §§ ____, підготуватися до поточного контролю знань за темами «Загальна характеристика Африки», «Країни Африки».